

Wintertarwe- en speltrassen biologische teelt

EH 0524

Door: ing.H.W.G.Floot

Inleiding

Wintertarwe is één van de belangrijkste gewassen voor de Noordelijke kleigrond. Vooral in het Oldambt is wintertarwe de belangrijkste peiler voor het bedrijf. Spelt (*Triticum spelta*) is echter een gewas met een zeer gering areaal en is daardoor onderbelicht gebleven in het praktijkonderzoek. Spelt behoort tot één van de oudste graansoorten die de mensheid kent. Het gewas is in de vergetelheid geraakt door de succesvolle veredeling van overige graansoorten zoals tarwe, en ook vanwege een extra (dure) bewerking van de oogst, het pellen. In Duitsland komt de teelt van spelt in vergelijking met Nederland vaker voor. In het kader van het project "Duurzame teeltsystemen op de zware zeeklei", is samen met de Landwirtschaftskammer (LWK) Weser-Ems een biologisch rassenonderzoek gestart in wintertarwe en spelt. Op de SPNA locatie Ebelsheerd is een rassenvergelijking opgezet met zowel in Nederland bekende rassen, als ook rassen uit Duitsland.

Algemene proefveldgegevens

zaaidatum	8 november 2004
voorvrucht	haver
grondanalyse	pH-KCl 7.6; CaCO ₃ 2.1; org. stof 4.3; lutum 48; afslib. 66-76%; Pw-getal 65; K-getal 28; K-HCl 34
N-min 0-100 cm	1 feb 40 kg N
bemesting	18 sept. 8,0 ton/ha (92 k N/ha) kippen- en geitenmest; 25 mei en 14 juni resp. 320 en 280 kg/ha verenmeel (41 en 36 kg N/ha)
oogstdatum	15 augustus

Aanleg en uitvoering

De wintertarwe- en speltrassen konden begin november onder goede omstandigheden gezaaid worden met resp. 400 en 200 zaden/m². Na het zaaien werd het ingewerkt met de rotorkoepel. De opkomst begin november was onregelmatig, vanwege vogelschade in de sporen. Er ontwikkelde zich een goed en gezond gewas.

Resultaten

De resultaten van het onderzoek in wintertarwe (vroegheid aar, lengte, zaadopbrengst in kg/ha en relatief, eiwit en valgetal) staan in tabel 1 vermeld. Capo en Ludwig waren het vroegst in de aar. De opbrengst was goed. Deze varieerde van 7,3 tot 8,9 ton/ha tussen de rassen. Er komen significante verschillen voor als het verschil in opbrengst groter is dan 688 kg/ha. De rassen Achat en Akteur hadden een hoog valgetal. De rassen Lexus en Patrel hadden een laag valgetal. Er was geen legering van betekenis.

Tabel 1: ·Wintertarwe: vroegheid aar(7 juni), lengte, korrelopbrengst in kg/ha (15% vocht) en relatief, eiwitpercentage en valgetal.

ras	vroeg/ aar	lengte (cm)	kg/ha	Relatief	Eiwit (%)	Valgetal
Achat	3	93	8311	102	13.1	270
Akteur	3	98	7666	94	12.8	256
Aristos	4	98	8641	106	12.4	186
Bussard	5	106	7662	94	13.3	237
Capo	9	106	8504	104	12.9	184
Compliment	3	85	7993	98	12.8	218
Empire	1	104	7345	90	13.4	207
Enorm	1	84	8295	101	13.0	227
Ilias	2	98	8364	102	12.5	235
Kampa	1	93	8185	100	12.2	195
Koch	1	83	8582	105	11.7	214
Levendis	3	94	8818	108	12.3	197
Lexus	4	77	7868	96	12.2	126
Ludwig	7	98	8800	108	12.5	208
Naturastar	6	102	8211	100	12.9	234
Patrel	3	85	7759	95	11.9	144
Privileg	2	102	7432	91	13.2	218
Qualibo	5	95	8335	102	12.7	200
Solitär	2	103	7861	96	13.1	174
Tommi	5	96	8865	108	12.6	216
Isd		-	688	-	-	-
proefgem.		-	8175 = 100%			

De resultaten van het onderzoek in spelt (lengte, zaadopbrengst in kg/ha en relatief, eiwit en valgetal) staan in tabel 2 vermeld. De lengte van het gewas varieerde van 115 tot 130 cm. Er trad geen legering van betekenis op. De opbrengst varieerde van 4,1 tot 6,2 ton per ha. De opbrengst van de rassen Franckenkorn en Ceralio waren duidelijk hoger dan de rassen Schwabenspelz en Oberkulmer. Spelt heeft een hoger eiwitgehalte dan tarwe. Het eiwit gehalte van het ras Oberkulmer (16,5 %) was het hoogst. Er waren duidelijk verschillen tussen de rassen in het valgetal

Tabel 2: ·Spelt: lengte, korrelopbrengst in kg/ha (16% vocht) en relatief, eiwit en valgetal.

ras	lengte (cm)	kg/ha	relatief	eiwit (%)	valgetal
Schwabenspelz	125	4095	78	15.2	201
Franckenkorn	115	6228	118	14.5	203
Ceralio	125	5894	112	15.4	115
Oberkulmer	130	4914	93	16.5	134
Isd	-	1167	-	-	-
proefgem.		5283 = 100			